

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Ooppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicați mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA” iese în de-șapte și
Abonamente pentru Anul 1904:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu d-nul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un eșam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 152.

Brașov, Duminecă 11 (24) Iulie.

1904.

Lista civilă se primesc.

Erî camera ungară a primit cu mare majoritate proiectul de lege privitor la urcarea listei civile drept basă pentru desbaterea pe paragrafi. I-a succes așa-dăr ministrului-președinte Tisza să paralizeze rezistența fracțiunilor opoziționale maghiare contra acestui proiect de lege, pentru care fapt cei din cercurile curții vieneze îi vor fi de sigur recunos-cători.

Multă gălăgie s'a făcut de că-tră șovinistii din opozițiune în ces-tiunea acésta. De două săptămâni ei țin care de care discursuri mai în-focate contra organizației de ađi a curții și nu s'au sfiit a trage în dis-cusiune însăși persóna monarhului, folosindu-se cei mai mulți de un lim-bagiu plin de accente surugiesci, care numai cinstu nu face culturai și rutinei parlamentare, cu care le place a se fali.

Trebue să fi decădūt tare ni-velul parlamentarismului într'o dietă și într'o țără, unde se pot debita contra curții imperiale atâtea lu-cruri, câte conține de pildă și discursul de alaltăeri al faimosului Len-gyel Zoltan, care a vorbit un ceas despre preținsele hoții, ce le-ar face servitorii curții, prădând mâncările și beuturile, ce rămân dela mesele archiducilor și altele de aceste.

Recordul injurăturilor contra celor ce compun curtea actuală, a celor mari ca și a celor mici, l'au atins cu toate astea alții înainte lui Lengyel.

Scopul lor a fost de a demon-stră în felul lor obicnuit și mulți dintre opoziționali vor fi avut și in-tențiunea a aprinde cum-va earăși fitilul obstrucțiunei. A fost chiar vorbă un moment de o coalițiune a tuturor partidelor și fracțiunilor opo-ziționale, firesce pentru a răsturna guvernul. De-ocamdată însă nu s'a ales nimic din planul acesta radical, din simpla cauză, că dumnealor s'au temut — și cu drept cuvânt — să reinvieze scandalurile obstrucționiste tocmai pe tema atât de delicată a refuzării listei civile, riscând a intra în conflict serios cu coróna.

Pentru a salva principiul și a-și rămâne consecuenți, cei ce au cerut armată maghiară au găsit cu cale a face șgomotul, ce l'au făcut și, ca în întot-déuna, s'au blamat și de astă-dată înainte lumea culte și care bine scie cât de mult au a mulțumi Maghiarii tocmai monarhului și curții sale.

Deocamdată a rămas contele Tisza învingător pe teren, după ce a asigurat din nou, că densusul se deosebesce de matadorii opozițiunei numai în alegerea tacticei și a mij-lócelor, încolo nutresce aceleas do-riște ca și ei.

Discursul lui Tisza, ținut la în-cheierea desbaterii generale, se re-marcă și prin accentuarea unei cre-dințe a sa caracteristice. El crede adecă firm, că pe basa dela 1867 și cu politica dela 1867 se vor puté crea toate instituțiunile naționale ma-

ghiare, ce mai sunt de lipsă, se va puté crea statul național maghiar.

Până peste două săptămâni se crede, că se va termina desbaterea bugetară și că atunci vor urma vacanțele parlamentare până la toamnă.

Ce va fi însă, după ce se va redeschide dieta la toamnă? Atunci vor veni la ordinea ăilei alte ces-tiuni și mai grave, cum e aceea a urcării contingentului recruțiilor prin noua lege militară și cestiunile pac-tului. Ore îi va succede contelui Tisza și față cu aceste cestiuni a impede ca coalițiunea și obstrucțiunea celor din opozițiune? Puté-va el să-i îmbândăscă, aruncându-le ciolanul legii de maghiarizare a lui Berze-viczky? Ne indoim.

Dieta ungară, după cum am amintit erî, a încheiat în ședința de la 21 Iulie desbaterea asupra listei civile. La desba-terea generală a luat cuvântul, ca ultim vorbitor, Lengyel Zoltan. El a declarat, că Maghiarii nu pot fi mulțumiți cu Curtea. Impăratul german numai odată a fost la Budapesta și în vorbirea, ce a ținut-o atunci, s'a manifestat mai multă iubire față de națiunea maghiară, decât în toate vorbirile, ce le-au ținut Habsburgii de 400 de ani în-cóce. Impăratul german n'a prezentat soco-téla pentru discursul său, pe când membrii familiei regale de câte-ori vin la Budapesta și dic câte-va cuvinte, numai decât trimit socotéla și ne provócă să urcăm lista civilă.

După vorbirea lui Lengyel, președin-tele a închis discușiunea, apoi au urmat discursurile de încheiere: Rakosi Victor, contele Apponyi și ministrul președinte Tisza.

În ședința de erî s'a făcut votarea nominală și urcarea listei civile a fost primită cu 154 voturi contra 66 voturi, cu amendamentul ministrului președinte Tisza, ca termenul urcării să fie 1 Ianuarie 1903.

A urmat apoi desbaterea asupra celorlalte pozițiuni din buget. Se crede, că desbaterea specială va dura încă vre-o 10—11 zile. În cazul cel mai bun desbaterea va dura până la 6 August. Discușiune mai înfocată va fi cu ocașiunea desba-terei bugetului ministerului de culte și instrucțiune publică. a bugetului minist-riului de comerț și bugetul ministerului de agricultură.

În amintirea lui Ștefan cel Mare.

Serbările de la Putna.

— Dela raportorul nostru special. —

Putna-Cernăuți, 4 Iulie v.

Reviu ađi mai pe larg asupra dis-cursurilor, ce s'au ținut în grădina mă-năstirei.

D-nul Rusu, presidentul „Academiei Ortodoxe” din Cernăuți, în cuvinte alese a făcut o scurtă reprivire asupra epocii lui Ștefan-cel-Mare. Representantul tinerimei studiöse de la facultatea teologică din Cernăuți scóte în lumină virtuțile alese ale lui Ștefan, insistă în deosebi asupra sentimentului său religios, care se întrupa în numărósele sale fapte creștinesci, mai ales cu zidirea de număróse biserici și mănăstiri spre mărirea lui Dumneđeu. Ora-

torul depune omagiile „Academiei Orto-doxe” la morméntul lui Ștefan cel Mare.

D-l Covată rostesc în numele Ma-cedo-Românilor, cari au fost reprezentați prin 6 studenți macedo-români, un înflăc-arat discurs. Oratorul constată, că aminti-rea lui Ștefan cel Mare este adănc săpată în inimile poporului român din toate țările locuite de Români. Faptele lui Ștefan cel mare sunt adănc înrădăcinate și în sufletul Românilor macedoneni, ceea-ce reiese și din numărósele cantece poporale, ce le găsim în gura poporului aromân și din număróse documente istorice. Ștefan cel Mare este al tuturor Românilor fără deo-sedire de țără. Aici la morméntul sfânt — dice d-l Covată — se cimentăm dra-gostea românescă dintre noi, unitatea cul-turală a tuturor Românilor. Termină im-plorând ajutorul Românilor de pretutindei pentru Macedo-Români, cari astăđi se află într'o grea luptă de existență na-țională.

Urméză la cuvânt d-l P. Pogonatu, reprezentantul tinerimei universitare din România, care talmăcesce sentimentele tinerimei din Regatul liber. Regretă, că așa de rar este dat, ca să se întâlnească tinerimea din toate țările locuite de neamul nostru; speră însă, că întâlnirea de lângă morméntul sfânt al tuturor Românilor va fi începutul unei ere noue în viața noastră național-culturală. Depune în fine omagiile tinerimei din România la morméntul lui Ștefan.

Între aplause generale și-a făcut apoi apariția pe tribună cunoscuta scriitoare și folcloristă din Iași d-na Laurenția Gri-bincea, o apariție gingașe și simpatică. N'am venit aici — dice d-na Gribincea între altele — ca să facem istorie, ci au venit cu genunchii plecați să aducem pri-nos de dragoste și vecinică venerațiune scumpului nostru erou național, am venit ca cu toții împreună să mai retrăim încă odată timpurile de mărire și înălțare glo-rióasă a celui mai mare Domn român, care aici în mijlocul nostru își dórme somnul vecinic. Oratórea trece apoi la sêrbarea de astăđi și aduce laudă și mulțumită pre-sidentului țării, baronului Hormuzachi pre-sidentul comitetului aranjator al acestor festivități, și membrilor comitetului, pen-tru dragostea și interesul lor manifestate la aranjarea acestei mărețe serbări. D-na L. Gribincea a fost viu felicitată și a-plaudată.

Între aplause nesfârșite urcă apoi tri-buna d-l prof. univ. Gr. Tocilescu, repre-sentantul Academiei Române, care prin cunoscuta-i oratorie transpune miile de ómeni într'un adevărat estas de însufletire. „Decă n'am vorbit înainte de prânđ în partea primă a serbării de astăđi — dice distinsul academician român — și îmi ri-dic acum după masă glasul, a fost, fiind-că am preferit să vorbesc în mijlocul tinerimei. Cu cât mai mult înainte noi generațiunile mai vechi în vêrstă, cu atât mai mult întinerim, căci vedem, că nu în zadar am închinat puterile noastre vieții publice, vedem, că din semințele aruncate de noi au răsărit róda dorită. Voi tinerii, — esclamá d-l Tocilescu — sunteți aripile, pe cari sburăm noi în înălțimile cerului. Oratorul trece apoi la viața și faptele lui Ștefan și ajunge la conclusiunea, că fap-tele și viața lui Ștefan cel Mare și-au câștigat astăđi consfințirea istoriei univer-sale. Astăđi toți istoricii fără deosebire de

neam și limbă povestesc de Ștefan și în-registréză mărețele sale opere. Cât va trăi viu în sufletele noastre memoria lui Ștefan, neamul român nu va muri.

În altă ordine de idei, citând un pa-sagiu din vorbirea d-nei Gribincea, vor-besce de măreța figură a lui Mihaiú Vi-tézul, care a aflat un sfârșit atât de ne-norocit. Vorbesc de capul lui Mihaiú, acest clenodiu scump păstrat în regat, și de trupul său, reținut în Turda. Aplause, cum rar am mai auzit, au acoperit cuvín-tele înflăcăratalui patriot român.

Urméză la cuvânt d-l Nicolaescu, se-cretarul societății macedo-române, care cu mult avânt talmăcesce într'un discurs poe-tic sentimentele Românilor de peste Du-năre. „Am venit din mari depărtări — dice d-l Nicolaescu — ca să ne închinăm înaintea morméntului lui Ștefan și să ar-ătăm, că și peste Dunăre sunt Români, cari vréu să și móră ca Români”.

După aplausele urmate discursului d-lui Nicolaescu, se face de-odată o liniște mare și mulțimea strînsă în jurul tribunei oratorilor se dá cu capetele descoperite la o parte, făcând loc pentru a primi pe metropolitul Vladimir de Repta, care asistat de mai mulți consilieri consisto-riali se apropie de tribuna oratorilor, ca să vestescă mulțimei întrunite răspunsul Maj. Sale Impăratului la telegrama omi-gială trimisă de la banchetul festiv. Eță textul autentic al telegramei atât în limba germană, cât și română:

Kabinetsskanzlei
Sr. k. u. k. Apostolischen Majestät.
An Erzbischof und
Metropolit Wladimir von Repta,

Putna.

Seine k. u. k. Apostolische Ma-jestät geruhen den Ausdruck unwandel-barer Treue und Anhänglichkeit ge-legendlich der Feier des vierhundertjäh-ri-gen Gedenktages des Todes des Moldau-ischen Fürsten Ștefan des Grossen mit besonderer Befriedigung huldvollst zur Allerhöchsten Kenntniss zu nehmen und danken Euerer erzbischöflichen Gnaden sowie allen versammelten Fest-gästen bestens für die auch bei diesem Anlasse dargebrachte Kundgebung.

Romänesc:
Cancelaria cabinetului
Majestății Sale I. și R. apostolice
Archiepiscop și
Metropolit Vladimir de Repta,

Putna.

Majestatea Sa I. și R. apostolică a binevoit a lua la înaltă cunoștință cu deosebită mulțumire și în cea mai mare grație expresiunea fidelității și alipirei neclintite din incidentul ăilei comemo-rative de patru sute de ani a principe-lui moldovean Ștefan-cel-Mare și mul-țumesc din inimă I. P. S. Tale și tu-turor óșpeților adunați la festivitate pentru manifestarea adusă și cu acésta ocașiune.

Aplause nesfârșite și strigăte însufe-țite de „Trăiescă” au acoperit cuvintele prea grațioase ale Maj. Sale Impăratului. Corul Armoniei, care luase loc în apro-piere, a intonat „Imnul Impăresc” și „Deșteptă-te Române”, care a fost cântat cu capetele descoperite de mulțimea ós-peților și a poporului.

După cântarea „Deșteptă-te Române” presidentul Tofan a dat cetire număróse-lor telegrame, între cari sunt și ale d-lor.

Dr. Al. Mocsonyi, Iosif Vulcan, George Pop de Basesci, Petru Călcăuniar adv., studenții din Lipsca, etc.

După citirea telegramelor, cari au fost însoțite de furtunose aplause, a urcat tribuna d-l de Reus stud. în Viena, talmăcind într'un discurs entusiast ținut în numele tinerimei din Transilvania și Ungaria, sentimentele fraților, cari în urma ordinului de tristă memorie al rectorului universității din Budapesta n'au putut lua parte la acest mare praznic românesc. D-l Reus a fost viu aclamat.

Ultimul vorbitor — erau deja orele 7 seara — a fost dinstinsul orator al Bucovinei d-l Dorimedont Popovici, funcționar la direcțiunea fondului religios din Cernăuți, care a rostit un discurs magistral ținut în termeni populari. Efectul acestui discurs, pe care vi-l espedez spre publicare cu posta de seară, a stârnit un entuziasm de nedescris, care se caracterizează mai ales prin faptul rar, că poporul întrunit, răpit de cuvintele oratorului, isvorite dintr'un entuziasm sacru, a cădut în genușuri, ascultând astfel solia mormântului lui Ștefan, talmăcit prin graiul clasic al d-lui D. Popovici. A fost un moment atât de rar și atât de sublim, încât nu există penă, care să redea măcar în parte ceea-ce s'a petrecut în sufletele noastre sub impresiunea cuvintelor d-lui Dorimedont Popovici.

Plecarea din Putna.

Cu acest discurs s'a încheiat partea a doua a programului și oșpeții au început să se împrăscie spre locurile lor de popas și de acolo spre gară, unde așteptau numeroase trenuri separate. Partea cea mai mare au luat trenurile spre Cernăuți, Rădăuți, Ițcani și Suceava, mulți însă au petrecut noaptea în mănăstire și în satul Putna.

Cu aceste am terminat raportul meu de-ocamdată; voi reveni însă mai târziu cu detalii.

V. B.

Discursul d-lui Dr. D. Onciul

rostit la serbarea de la Putna din 3 (16) Iulie 1904.

*Inalt Preasfințite Slăpâne!
Serenissime d-le President al Țerei!
Domnilor și Dămnelor!
Români și Creștini!*

O voce dincolo de mormânt, de la poetul Dumbravei Roșie, pătrunde aci și ăce:

„Erou plin de lumină, el e venit în lume,
„Pe secolul ce-l vede să saps al său nume
„Și să răspundă raze pe secol viitor.
„Ființă de-o natură gigantică, divină,
„El e de-acei la care istoria se 'nchină“.

Istoria se închină eroului care, însușit de geniul nemuririi, din scânteia sa divină a dat nouă viață și lumină unui timp întreg și unui întreg popor. Istoria se închină eroului acum patru secolii trecut la nemurire, a cărui amintire o sărbătorim astăzi; eroului slăvit al vechei Moldove, al neamului român, al creștinătății: Ștefan cel Mare.

Țera totă, și împreună cu densa, întrăga Românie s'ar sărbătorească amintirea lui, prăsuind al patrulea centenar al vieții lui celei dincolo de mormânt. Și de la un capăt la altul al țerei lui, pe care el o mândrie o numea „părta creștinătății“, din înălțimile celor 44 de mănăstiri și biserici ce el a ridicat spre lauda lui Dumnezeu pentru biruințele sale, răsună tânguitor cântarea de slavă a clopotelor, unită cu cântarea întregii Biserici ortodoxe-române, chemând sufletele românesce la credință și virtute, care putere de viață dă și fapte mari îndeplinesc. Este spre a preamări pe un erou al Țerei, erou al Neamului, erou al Istoriei.

În complexitatea multiplă de cauze și efecte din care se desvâlește istoria omenirii, manifestarea popoarelor active în istorie este determinată esențial de mediul înconjurător ce-l așează geografică, de împrejurările timpului, de însușirile rasei și de acțiunea personalităților istorice. Din această complexitate se înalță în tot-deuna, ca munții giganti de-asupra câmpiilor, marile personalități istorice, prin acțiunea lor hotărâtoare în viața popoarelor.

Între personalitățile, cari astfel au determinat istoria și viața poporului ro-

mân, în condițiunile date prin așezarea geografică a țării, prin împrejurările timpului și prin însușirile de rasă ale poporului, strălucesc mai presus mărtașa imagine a lui Ștefan-cel-Mare, domnul Moldovei de la 14 Aprilie 1457 până la 2 Iulie 1504. Aprópe jumătate de secol, în cea mai lungă domnie, ce a fost dată țerei lui, el a dominat scena istoriei române, răspândind gloria armelor românesce și lauda numelui român în cele patru părți ale lumii. „Tóte gurile te numesc și toți într'un gând prea mult te laudă“, îi scria papa Sixt IV. Er el însuși, în ajutorul morții, ăcea medicului venețian, care-l căuta: „De când sunt domn al acestei țări, 36 de răbóie am dat, în 34 am învins și 2 am pierdut“.

„Om pré înțelept, vrednic de multă laudă, iubit mult de supușii săi, îndurător și drept, mult apărător și generos“: așa îl caracterizează medicul Matei Muriano în relațiunea sa către dogele Veneției. Er cronicarul țerei încheie povestirea acestei domnii binecuvântate, ăcând: „După multe răbóie cu noroc ce-au făcut, cu mare jale au răposat, Marți, Iulie în 2... Domnit'au Ștefan Vodă 47 de ani, 2 luni și 3 săptămâni, și au zidit 44 de mănăstiri și biserici și era însuși ăitor peste totă țera... Era bărbat vitez, norocos și cu frica lui Dumnezeu“.

Mărturiile istoriei se unesc în cuvântul poetului:

„Măreț în sinul lăptelor
„Și'n pace a fost măreț“.

Ștefan, fiul lui Bogdan II Voievod, și al dămnei Oltea-Maria, prin tată nepot al lui Alexandru cel Bun din némul Mușăților, prin mamă nepot al Basarabilor, astfel vlástar al ambelor dinastii române din cele două țări surori, a luat în mână sceptrul Moldovei în ăile de grea cumpănă pentru țera și neam.

Alexandru cel Bun lăsase urmașilor moștenire o țera tină ca stat, dér bine întocmită în lăuntru și respectată în afară, mică între marile puteri vecine, dér tare prin voința de viață a cetățenilor și prin iubirea lor de țera. Din nefericire însă, lipsa unei norme bine stabilite pentru succesiunea la tron, în urma sistemului ereditativ ce se practica în ambele principate, dădea mereu prilej la certe pentru domnie, certe pe cari și vecinii rîvnitori de a-și supune țerile române căutau să le pună în serviciul intereselor lor. Astfel Moldova sub urmașii lui Alexandru cel Bun, ca și Țera Românescă, sub urmașii lui Mircea cel Bătrân, au ajuns să fie mereu turburate de lupte lăuntrice, însoțite de amestecul funest al străinilor, al Polonilor și Ungurilor în Moldova, al Ungurilor și Turcilor în Țera Românescă, cu pretențiunile lor de supremație. Vraja și urgia între frați le-au sfâșiat în lăuntru, le-au umilit în afară. Mai réu decât dușmanul din afară, lovesce întotdeauna dușmania din lăuntru! În cele din urmă, sub Petru Aron, un fiu natural al lui Alexandru cel Bun, Moldova ajunsă să fie vasală și Poloniei și Ungariei și în același timp tributară Turcilor.

Din această umilință o liberă brațul lui Ștefan, care venind cu óstea din Țera Românescă, în Joia mare 1457 bătú pe Petru Aron, ucigașul tatălui său Bogdan, și luă în stăpânire tronul strămoșesc de la Sucevă, fiind proclamat domn al țerei, la Dereptate. Sărbătórea Invierii, ce coincide cu aceste evenimente, era tot odată o sărbătóre de reînviare a Moldovei.

Era însă un timp de mare cumpănă nu numai pentru Moldova și neamul românesc, ci pentru totă creștinătatea, când Ștefan veni să ia domnia. Cu patru ani mai înainte, cetatea sfântului Constantin, cu ultima rămășiță din imperiul Cesarilor romani, căduse în mâinile Turcilor. Împărăția creștină a Răsăritului fu desființată, aceeași sórte având și celelalte state creștine ale peninsulei Balcanice, care totă deveni osmană. Cuceritorul Mohamed II își aședă tronul la Cornul de aur și Semiluna înlocui Crucea de pe Sfânta Sofia. Gróza cuprindea inimile descurajate ale Europei creștine.

În așa timp veni, ca trimis de Providință, Ștefan al Moldovei, „luptător al lui Christos“, cum îl numea sfântul Părinte de la Roma. Un alt „luptător al lui Christos“, Ioan Corvin de Huniad, și acesta Român de viță, murise un an mai înainte, lăsând desolată Ungaria și lumea creștină. Era acum réndul lui Ștefan, ca principe fruntaș în fruntea Răsăritului creștin, să ducă mai departe lupta pentru Cruce.

Lupta pentru Cruce era menirea lui. Lupta pentru Cruce este gloria lui. Coróna lui de glorie au alcătuit însă și lupta pentru Cruce și lupta pentru Neatárnare, și faptele Păcei: corónă de întreită glorie.

Înainte de a întreprinde sfânta luptă contra dușmanului Creștinătății, Ștefan avea să susțină lupte cu vecinii creștini, spre a-și apăra moștenirea. Răsboindu-se cu Polonii și cu Ungurii, la cari detronatul Petru Aron aflase adăpost, pentru-ca să fie readus la domnie la timp oportun, el făcu pace cu ei numai după ce-și câștigă recunoscere prin puterea armelor sale, învingătóre peste Nistru, peste Carpați și la Baia.

Odată cu pacea, Ștefan restabili cuminte și vechile legături ale Moldovei cu Polonia, recunoscând suzeranitatea corónei polone, în condițiuni ce-i garanta integritatea tronului și a țării, cum și mână liberă în afară. Er prin pacea cu Ungaria, după învingerea reputată asupra regelui Matias Corvin la Baia în 14 Decembrie 1467, el dobândi în Transilvania cetățile Ciceul și Cetatea de baltă cu ținuturile lor, ca feuda unguresc, prin care regele Ungariei urmă să salveze cel puțin aparența unei suzeranități asupra domniului Moldovei. Relațiile lui cu Ungaria au continuat apoi să fie cele mai bune până la sfârșitul domniei sale. Astfel împăcat cu Polonii și cu Ungurii, Ștefan putea să întreprindă marea luptă contra dușmanului comun, care de mai bine de un secol amenința Europa creștină și civilizația ei.

Pentru această luptă trebuia câștigat și domnul Țerei Românesce. Dér aci domnea vasalul devotat al Turcilor, Radul cel frumos. Acesta trebuia deci séu să fie întors la cauza creștină, séu să fie înlăturat răbóiele întreprinse contra lui, în acest scop, era începutul ostilităților lui Ștefan cu Turcii. În lupta cu domnul Moldovei, Radul susținut și ajutat de Turci, pierdú tronul și viața. Învingătorul Ștefan puse domn Țerei Românesce pe Basaraba Laiot, spre a-l ave drept amic devotat și cauzei creștine. Prin alianța țerilor surori și cu sprijinul Ungariei și Poloniei, luptătorul lui Christos spera și credea la izbândă să conducă óstea creștină și cu biruință secolul să încunune.

Sperarea și credința lui era în Deul ocrotitor al biruințelor sale de până atunci asupra protivnicilor și necredincioșilor, în Deul, care l'a merit neamului séu și Creștinătății, Dumnezeu credinței, al nădăjdei și al dragostei lui de Creștin și de Român.

(Va urma.)

Din Rășnov.

— Coresp. part. a „Gaz. Trans.“ —

— 22 Iulie 1904.

Cu privire la cele publicate de „Brassoi Lapok“ în Nr. se de la 21 Iulie st. n. sub titlul „Forradalom Rozsnyón“, în interesul adevărului și spre lămurirea cauzei Vě rog să bine voiți a da loc în prețuitul D-Vóstré ăiar următórelor:

Înainte de tóte trebuie să anticipez, că Românii și Sașii din comuna noastră Rășnov, în ce privesce viața lor socială, trăiesc în cele mai bune relațiuni, dovadă că aprópe nu se întemplă nuntă séu înmormântare, fără ca să veđi și pe unii și pe alții, că iau parte reciproc la veselia fiilor lor, precum îi veđi împărtașind durerea unii cu alții în casurile triste familiare. Am fost martor ocular când un copil dintr'o familie de frunte românescă a întrebă pe tatăl séu: „Tată! ce rudă suntem noi cu nenea Hoanes?“ — „Nu suntem nici o rudă“ — a fost răspunsul tatălui. — „Atunci de ce aduce mama tot-deuna vin pe masă și cinstesce pe nenea Hoanes când vine la noi?“ Dovadă destul de ecălăntă această pentru aserțiunea de mai sus.

Cum-oă cu tóte aceste Sașii cei favorizați de împrejurările în cari au trăit în trecut și cari au în mână lor conducerea comnei, pun fel și fel de piedeci Românilor în dezvoltarea lor economică, această încă este tot atât de adevărat, și decă când și când isbucnesce câte o neînțelegere pe terenul politic-administrativ, această este a se atribui nu Românilor, cari sunt un popor pacinic și blând, cât mai vértos egoismului prea mare al Sașilor.

Casul amintit de „Br. Lap.“ pe care îl umflă așa încât prevestesce isbucnirea „revoluției în Rășnov“, nici decum nu este decât un simplu incident, ce s'a petrecut în comună cu ocaziunea tégului de țera. Dovadă, că autoritățile civile competente, din 12 Iulie ăia de tég și până în 20 Iulie, nu au luat nici o măsură pentru suprimarea pretinsei revoluțiuni.

În ăia de 19 Iulie a. c. s'a prezentat protopretorele d-l Dr. Fischer și întrunind într'o conferință pe fruntașii Sași și Români. le descoperi, că este informat, că în popor ar exista un spirit revoluționar și a adus înainte cazul întemplat cu ocaziunea tégului de țera. Dr. Fischer spune, că înainte de a se aplica asprimea legilor, află de bine a stăruii să fiă supimate pe cale pacinică astfel de porniri. Crede că ar fi oportun, ca jurații satului însoțit de învătótori să mērgă din casă în casă, să comunice locuitorilor asprele pedepse ce le dictēză legea în casuri de resvrătire, precum și aceea, că decă póte din cauza comasării, ce de present este în curgere, ar exista óre-care neluiste în popor, a-i îndruma ca fie-care să-și caute dreptul séu pe calea legii.

Dintre toți numai preotul român din Rășnov I. Hamsea s'a ridicat spre a face unele observări. Preotul arată, că cazul menționat de d-l protopretore nu se póte considera decât ca un simplu incident de tég, dér cum-că în poporul român din Rășnov e mare nemulțămirea încă este adevărat, și această vine de acolo, că Românii sunt cu totul escluși, de la afacerile administrative ale comunei și că prea sunt tractați la tóte ocaziunile ca fii mașteri ai comunei. Éță câteva exemple:

Românii, deși după număr întrec cu vre-o 800 suflete pe Sași, ér ca alegători cu circa 200, totuși nu au în reprezentanța comunală decât doi membri aleși dintre 20, ér între deregătorii comunalii 10 la număr, n'au nici unul, și acesta în urma nedreptei împărțiri a cercurilor electorale, contra căreia Românii totdeuna au protestat. De aici vine, că aprópe tóte cererile drepte ale Românilor sunt respinse. Așa d. e. au cerut Românii să li-se facă un pod peste riul ce traversēză comuna, vis-à-vis de biserică, în centrul unde locuiesc ei, pentru a pute comunica mai ușor cu câmpul, dér cererea li-s'a respins, așa că Românii ca s'ajungă la locurile lor, trebuie să percurgă drumul până în capul satului și apoi pe dincolo de riu să se întórcă órăși îndērēt, ca să ajungă vis-à-vis cu locul de unde au plecat.

Au cerut de la comună un loc pentru edificarea unui nou edificiu școlar, fiind școla veche necorespundătóre, dér nu li-s'a dat.

Au cerut să li-se dea de la comună și pentru al 5-lea învătótor 400 coróne, cum se dá și pentru ceilalți 4, cari îi au, dér cererea li-s'a respins, deși Sașii au 6 învătótori și fie-care capētă câte 400 coróne din cassa allodială, așa că din cauza lipsei de mijlóce Românii au fost siliți să suprimde postul al 5-lea de învătótor, deși elevii obligați la școlă de la 6—12 ani sunt peste 300.

Biserica săsēsoă capētă ajutor din cassa allodială aprópe de trei oră atăta, cât cea românescă, deși legea ăice expres, că bisericile se împărtașesc în proporție cu numărul sufletelor.

Apoi prin comasare s'a cassat cu totul pășunea pentru vitele cu lapte, ca Românii să nu mai póta ăinē vite, fiind acesta aprópe singurul lor mijloc de trai. Locuri comunale bune de pășune au rămas destule și fórté potrivite, dér s'au închis drumurile, așa că nu pot comunica ciurdele de vite.

Apoi de pe locurile date Românilor prin comasare au tăiat tóte pădurile, încât li-au dat numai tulpini, unde decă de ani trebuie să muncēscă, ca să le facă productive, ér pe locurile, ce le-au dat Sașilor, au lăsat pădurile întregi, vëndēndu-le pe un bagatel.

Să nu se mai mire dér nimeni, că poporul e nemulțumit. Preotul Hamsea ăice, că la viitórele alegeri cei din fruntea comunei ar trebui să fie mai concilianți, ér de altă parte propune, ca antisția (oficiul) comunală să caute cât mai îngrabă a deschide loc de pășune pentru vitele cu lapte.

D-l protopretore observă, că din parte-i încă află, că cele espuse de preotul român sunt basate, și recomandă conaționaliilor săi Sași a-le lua în considerare. E

timpul suprem, și se dă, ca la viitorul alegeri din Decembrie a. c. printr'un compromis cinstit să li-se facă loc și Românilor în reprezentanță. Cu privire la pășune, le recomandă ca să nu se mai ardeze în viitor locurile ce sunt acomodate pentru pășune, pentru-că comuna nu are obiectivul de a îmbogăți casa allodială, ci are să caute a ridica la bună stare poporul, și atunci sigur că nu va fi niciodată necesitate de intervenirea organelor administrative pentru susținerea ordinii.

Onore d-lui protopretore pentru aceste inviațiuni!

În fine încă un fapt caracteristic. În 21 Iulie a. c. a fost pertractare în sala cea mare a hotelului în cauza comasării, unde au fost conchiemați toți locuitorii. Înainte de începerea pertractării s'au prezentat 6 gendarmi, chemați de primarul comunal. Judele de tribunal d-l Császár însă i-a trimis afară, dîcându-le, că n'are lipsă de ei, și de fapt pertractarea a decurs în cea mai deplină ordine, ceea-ce în timpuri de „revoluție“ nu se întâmplă.

Suprimarea clubului român comitatens din Bistrița-Năsăud.¹⁾

— Urmare. —

Din mărturisirea inculpaților și din „Regulamentul clubului național românesc din comitatul Bistrița-Năsăud“ ce ni l'am procurat și care este alcătuit, votat și tipărit de inculpați, este dovedit că inculpații sub numirea de „Clubul național românesc din comitatul Bistrița-Năsăud“ au înființat o organizație, al cărei regulament mai sus amintit l'au votat în ședința de la 13 Aprilie 1904, alegând pe baza acestuia funcționarii și comitetul, va să dîcă pentru organizația constituită, o organizație dirigită mai restrînsă.

Avînd în vedere, că în sensul statutelor anexate la drosii, membrii organizației nu sunt întruniți ocașional, ci numai anumite persoane [cei cu drept de vot la alegerile dietale (§. 3)] pot fi considerate ca membri:

Avînd în vedere, că scopul permanent și independent al organizației este circumscris în statute și că pe sîma acestei organizații s'au ales organe determinate — și cu deosebire funcționarii și comitetul, conform statutelor, s'au ales pe timp de trei ani;

Organizația constituită de către inculpați, posedînd un regulament în formă de statute — nu este întrunire, ci reuniune.

Din mărturisirea parțială a inculpaților și din potrivirea felului și a calității corpului de funcționarii constituit cu ocașunea alegerii în tocmai cum se prevede în statute, este constat, că organizația s'a făcut în sensul statutelor și pe baza acestora.

Mai departe este constat, că inculpații prin faptul, că au desbătut, primit și tipărit statutele și pe baza acestora au luat asupra-și funcțiunile, — au participat la activitatea reuniunii înființate.

De ore-ce reuniunea înființată este lipsită de aprobarea guvernului, s'a constat săvîrșirea de contravențiune, și astfel inculpații în sensul părții dispoșitive au trebuit condamnați.

Inculpații tăgăduesc, că ar fi înființat vr'o reuniune cu numele „clubul național român“, sîu că ar fi luat parte la conducerea sîu acțiunea acesteia. Ei susțin, că organizația înființată este de dată mai veche, după unii sub titlul: „Clubul municipal român din Bistrița“, ér după alții „Clubul român“, formînd conferența membrilor din congregațiunea comitatensă, în care discută afacerile comitatului înainte de adunările congregațiunii.

Acosta însă se contradice cu declarația lui Gerasim Domide, pe care a primit-o și Dr. Gavrilă Tripon. Gerasim Domide fasoniază anume, că membrii con-

gregațiunii în ziua de 13 Aprilie 1904 au săvîrșit o alegere, în care dînsul a fost ales președinte, ér afară de dînsul s'au mai ales alți 12 funcționarii, între cari 5 membrii în comitetul executiv. În restul depozității sale își dă silința a scôte la ivelă aparența, ca și cum sfera de activitate a funcționarilor aleși s'ar fi făcut după practica veche, și nu în sensul statutelor amintite. Acosta însă stă în contradicție cu probele eșite la ivelă în cursul pertractării, căci este imposibil a-se atribui unei pure întâmplări faptul, că distribuirea sferei de activitate corîspunde atât de exact funcțiilor prevîdute în „Regulamentul clubului național românesc“.

Motivarea, că afacerile referențelor din cercuri ar fi cestiunile din cercuri, ce vin la ordinea zilei în congregație, nu se pôte sustine, căci acosta nu pôte constitui un motiv, că ei la centru mai ușor pot parveni să studieze cestiunile, deoarece actele se pot găsi la oficiile respective de cerc, sîu comunale, și este mult mai ușor a-le studia acolo, fiindcă în cas de nevoie își pot procura mult mai ușor informațiuni verbale de la partide. Ear față cu aceste, inculpații n'au probat cu nimica, că ar fi aplicat vr'odată această metodă, după cum susțin contradicțîndu-se unii pe alții. Motivarea acosta ar fi acceptabilă numai dacă evoluția vieții lor de partid ar fi ținut pas cu evoluția evidentă în formarea funcțiilor. Numai așa s'ar puté justifica evoluția, pe care se sfortîză a o scôte la ivelă.

Afirmațiunea, că la 17 Maiu 1904, adecă într'un timp când nu era anunțată vr'o congregație, încă s'ar fi întrunit pentru stabilirea tacticii de partid, cu atât mai puțin se pôte justifica, cu cât conform depozțiilor unanime ale inculpaților, ei obișnuiau a-și ținé întrunirile întot-déuna imediat înainte de congregații.

(Va urma).

Războiul ruso-japonez.

Casul vaporului englez „Malacca“ confiscat de Ruși, a provocat la Londra furtunoșe protestări și indignare profundă. Cercurile parlamentare engleze consideră această afacere ca extrem de serioasă și căderea cursului efectelor cu aprôpe 1% ilustră mai bine decât ori-ce îngrijirile bursei.

Vaporul „Malacca“ avea în adevăr pe bord *dinamita* cu destinație pentru Yokohama (Japonia), guvernul englez însă pretinde, că această dinamită aparținea lui și trebuia să fie descărcată la Hongkong (China).

Anglia e mînișă nu într'atît pentru confiscarea amintitului vapor, cât mai mult pentru faptul, că Rusia a făcut să trecă Lună prin Bosfor un vas de război anume canoniera „Chernoovetz“. Tunurile de pe acest vas erau acoperite cu pânză de corăbii.

Pe vaporul confiscat „Malacca“ Rușii au arborat pavilion rusesc, ér lângă el un steguleț roșu ca semn, că pe vapor se află material esplosiv. Comandant al vaporului a fost instituit un aprod rus, care cu 25 matrozî ruși fac inspecția vasului. După sosirea la Port-Said li s'a dat voie căpitanului, ofițerilor vaporului și matrosilor să debaroe. Căpitanul a călătorit imediat prin Brindisi la Londra, ca să raporteze asupra casului. Pasagerii de pe „Malacca“ au fost duși pe vaporul „Marmara“, care îi va transporta în Asia orientală. Căpitanul vaporului susține, că vaporul se afla pe apele teritoriale când a fost confiscat, deci nimeni n'avea dreptul a-l reținé.

O scire telegrafică din Londra spune, că cu tôte protestările guvernului englez „Malacca“ a fost pornit sub comanda căpitanului rus Schwartz din portul de la Port-Said. Înainte de plecare comandantul vasului rusesc „Petersburg“ a dat căpitanului ordin de a duce vaporul englez într'un port rusesc. Situația s'a înășprît în urma acestei măsuri și va deveni forțe gravă, dacă „Malacca“ nu va fi pus în libertate nici în canalul de Suez.

După o altă telegramă din Londra guvernul rusesc se fi declarat, că nu e dispus a retroceda vaporul pînă când nu se va fi adus o sentință prin tribunal de pradă. Dacă acest tribunal va constata că dinamita pe de „Malacca“ n'a fost destinată pentru Japonia, atunci Rusia va elibera vaporul și va reînțorțe pagubele.

Politicianii engleși cred, că afacerea va fi adusă înaintea tribunalului din Haga.

Asupra conflictului se urmîză un viu schimb de note între Londra și Petersburg. Ambasadorul rusesc din Londra a avut lungi conferențe cu ministrul de externe englez.

Se crede, că criza se va înlătura totuși prin aceea, că Rusia va pune în libertate vaporul „Malacca“ în canalul Suez. Guvernul rusesc se fi și dat ordin în privința acosta.

Oficiul marinei de război englez a trimis o depeșă comandantului flotei engleze din Mediterană. Conținutul telegramii se tănuiesce. În Alexandria stă gata o puternică flotă engleză. Au sosit acolo și crucișătoarele engleze „Furius“ și „Venus“. Din Malta au plecat crucișătoarele „Leader“ și „Lancaster“, precum și trei contratorpilore cu destinația pentru Alexandria.

„Novoie Vremja“ din Petersburg relevă faptul, că nici Englezii nu négă, că „Malacca“ a transportat marfă de contrabandă și că tot șgomotul ce s'a făcut are ca motiv trecerea de vase rusesci prin Dardanele. Acum a sosit momentul, dîce „N. V.“, că Rusia să pună capăt stărilor ne mai pomenite, ca Anglia să provadă neturburată flota japoneză cu munițiuni și proviziuni.

*

Asupra evenimentelor pe câmpul de război, n'au sosit sciri mai importante.

Telegrama din urmă sunt basate numai pe informațiuni defectuoșe. Așa se dîce, că aprôpe de Mukden ar fi fost o luptă mare între Ruși și Japonezi. Japoneșii ar fi atacat cu mare vehemență și Rușii s'ar fi retras. Nu se spune însă unde?

Despre sôrtea Port-Arthurului nu se scie de asemenea nimic pozitiv. După o scire din isvor chinez Japonesei asediază forturile; după altă scire Japonesei au fost respinși cu mari pierderi; ér o altă telegramă spune, că Japonesei nu fac decât pregătiri pentru atacul cel mare, ce îl vor da pe la finele acestei luni.

SCIRIL DILEEI.

10 (23) Iulie.

Reprezentanța comunală a orașului Brașov este convocată în adunare generală ordinară pe ziua de Miercuri, 27 Iulie, eventual Joi 28 Iulie orele 3 p. m. în sala de la Casa sfatului. La ordinea zilei sunt 17 puncte.

Ungurii și sîrbarea de la Putna. Diarul „Die Zeit“ din Viena află din Budapesta, că opoștia maghiară e furioasă pentru atitudinea guvernului austriac la sîrbările comemorative de la Putna. Se vor face interpelări. Opoștia pretinde, că e vorba de o demonstrație politică română contra Ungariei, și de aceea susține că Austria nu trebuia să trimită acolo pe Principele Hohenlohe, ceea ce a avut semnificația unei mișcări contra politicii maghiare față de naționalități.

Episcopul Strossmayer, vrednicul patriarh al Croaților, a fost lovit de un atac de apoplexie la băile din Rohitsch. Episcopul este în etate de 89 ani și este puțină speranță de scîpare.

Escursiuni. Săptămîna acosta s'a ținut în Bucuresci al V. congres al institutorilor și învățătorilor în prezența ministrului Haret și a d-lui Kalinderu. După terminarea congresului, 200 de învățători și învățătoare au plecat Joi sîra cu trenul Véciorova la Turnu Măgurele. De aici luînd drumul pe Dunăre în jos s'au dus la Ruscuc, de unde au trecut, via Nicolopol, Samast, Plevna — la Sofia. Învățătorii români au sosit în Sofia Vineri sîra la orele 10 și li s'a făcut o primire entusiastă.

Un grup de elevi de la liceul din Galați, în număr de 32, sub conducerea

directorului Guțu și a profesorului Dr. Augustin Frățilă, făcînd o escursiune pe valea Prahovei, au trecut Carpații și au vizitat și orașul nostru.

Curia r. din Budapesta a respins dîlele aceste recursul d-lui V. E. Moldovanu, condamnat la 4 luni închisore de stat pentru „așîțare“ prin presă.

Brumă. Ni-se scire din Bucium (lângă Abrud), că acolo în dimineața zilei de 21 Iulie se puté vedé pe unele locuri pe lângă văi *brumă destul de grosă*. Pe la 5 1/2 dimineața era încă de tot rece. De altfel seceta și uscăciunea e mare și pe acolo de multă vreme. Fân abia este a treia parte, ori în casul cel mai bun jumătate, ca în anul trecut.

Necrolog. În Basna a repausat la 21 Iulie Nicolae Porea preot gr. cat. în etate de 59 ani. Il jelesce fiul sîu Dr. Eugen Porea. precum și Sofia Porea, Ioan Novac cu soția și Ana Porea ca nepoți.

Pentru internatul din Rădăuți. Liga culturală a hotărît, în comemorarea recentelor sîrbări pentru Ștefan cel Mare, de a dona o sumă de o mie de lei internatului român, care e pe cale de a se construi la Rădăuți în Bucovina.

Nouă cancelarie de avocat D-l Dr. Cornel Iancu anunță, că și-a deschis cancelarie de avocat în Arad, Iózsef fôherczeg-ut Nr. 16.

Logodnă. Duminecă în 10 Iulie a. c. și-a serbat logodna D-l Dr. Titu Perția medic practic în Făgăraș și al cercurilor Vaida-Rece și Voila, cu d-șora Mărióra Tîlea.

Ministrul de culte rusesc a dat un ordin, ca la universitățile rusesci să nu se primescă decît 3% de studenți jidovi. Rușilor li e témă, că decă nu vor restringe numărul studenților jidovi, vor păți ca Austriacii și Ungarii, unde la unele universități jumătate din studenți sunt jidovi.

Sciri mîrunte. Ioan Vlad din Hațeg lucra la câmp în 14 Iulie, unde a fost lovit de insolație. Vlad este în agonie. — Ion Gabriș din Silivaș (Soln. Dob.) în etate de 13 ani, aflîndu-se la câmp a fost mușcat de un șarpe mic cât o șopărlă de coloré albastră. Băiatul a fost dus la spitalul din Deș, însă nu se crede că va puté scîpa. — În gara Pîski, lucrătorul de la C. F. Ign. Măgurénu s'a culcat la umbra unui magazin, așa că piciorle i-au ajuns pe șine. Venind un tren i-a tăiat piciorle.

Care farmacie va fi deschisă? Duminecă în 24 Iulie dintre farmaciile din cetate în orele post-meridiane nu va fi deschisă decît farmacia „La Speranța“ a d-lui F. Jekelius din str. Porții.

Dispar sgrăbunțele, parasitiți, pistrui, pete de ficat și ori-ce necurații din obraz, întrebunțînd renumitul lapte de castraveți veritabil englesc și nevătămător al lui C. Balassa, care împrumută feței un teint alb, tineresc. Efectul sigur după 2-3 întrebunțări. Să se observe, ca pe fie care sticlă să fie pus numele Balassa. O sticlă 2 cor. Săpun de castraveți 1 cor., pudra 1 cor. 20 b. Se capătă la farmaci. Trimiteri cu posta face farmacistul C. Balassa Budapest Erzsébet falva. A se feri de imitații.

ULTIME SCIRI.

Cernăuți, 23 Iulie. (Telegr. part. a „Gazetei Transilvaniei“.) La alegerile pentru dieta țării (Bucovina) au reușit în comunele rurale Rutenii tineri și candidații partidului dîs democrat român: Florea Lupu, baronul Wasilko, consilierul Simionovic, țeranul Buburuzan, Aurel Onciul. Dintre candidații partidului popular român național a reușit numai candidatul Pruncul în Suceava.

Petersburg, 23 Iulie. Guvernul rusesc a răspuns la nota de protest a Angliei declarînd, că nu va aduce vaporul „Malacca“ înaintea juriului de prise. Pentru formalitate „Malacca“ va fi perchisiționat într'un port al Mediteranei în prezența unui consul al Angliei.

Tokio, 23 Iulie. Se svonesce, că Kuroki ar fi cuprins Kiautung.

Alexandria, 23 Iulie. Flota engleză din Mediterană a sosit aici.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Traian H. Pop.

¹⁾ Am făcut sfortări uriașe, ca să putem descoperi ceva la înțeles din stilul polițienesc de la Bistrița, și decă n'am fi reușit în tôte, — vina nu este a noastră. — Trad.

Un învățacel din casă bună, cu cel puțin 2 cl. gimnasiale său reale, a vorbi pe lângă limba română, încă vre-o limbă a patriei, se primesce în prăvălia de manufactură a subscrisorilor

(142.2-3) **Streza & Stupariu**, Blăși.

Conținutul următorilor articoli **higienici** sunt întrebunțați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de **forțe bune**.

Senegin contra tusei, regușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungorei și tusei secl. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic ansore contra durerii de oase, podagrei, reumatismului recelilor, durerilor de cap, de dinți și nervi. precum și scrintiturilor. C-le mai îmbătrinite bole le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum cum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, grăta și vomare, sgirciurile cele mai grele, Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil și 2 cor.

Kaliodsarsaparil mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor. — Prețul 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons închiderea scaunului e cauza durerilor morburilor, precum palpitarea de inimă, amețeli, durerii de cap și altele. Decă cine suferă de încheierea scaunului, numai decât se comandeze **Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la gustat. — Prețul 1 coronă.

Faceți încercare despre ori-ce articol și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Budapestékásmegey nr. casei 39.

Un tânăr din familie bună, absolvent de 2 sau 3 clase gimnasiale său reale, se primesce ca **învățacel** la firma

(1430.2-3) **Ioan Comșa & fiu**, Seliște.

Novitate.

MAGAZIN DE HAINE

Novitate.

pentru bărbați și băeți.

Subscrisul are onore a aduce la cunoștința Onor. public, că mi-am mărit magazinul meu cu bună reputație, de confecțiuni pentru dame

GOLDMAN N. P.

cu un magazin de

haine bărbătesci, de băeți și copii,

corespundător cerințelor moderne, pe care l'am instalat în

Piața, Șirul inului în palatul lui Czell.

Prețurile cele mai ieftine.

Pui la dispoziția On. public executarea cea mai bună și efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, eu câștig puțin să fac vânzare mare.

Rugându-mă de o cercetare numărösă, rămân

Cu totă stima

GOLDMAN N. P.

magazin de haine bărbătesci, de băeți și copii (palatul Czell)

La AMERICA

mare reducere de prețul călătoriei dela

VIENA la New-York ^{prin} **ROTTERDAM**

cu întreținere **Cor. 155.**

Fie-care călător la America este liber în alegerea drumului.

Pentru asigurarea locului să se trimită **20 corone** la

HOLLAND—America—Linie,

Wien, IV, Wiednergürtel Nr. 16.

6—10.1361.

TEATRU MAGIC

In pavilionul propriu pe terenul de dinaintea porții

Strada Vămii.

Nu mai câteva reprezentațiuni, va ține, începând dela 24 Iulie st. n., cu concursul renumitului vrăjitor indian, evocator de spirite și vrăjitor de șerpi

BEN-ALI-BEY

Inceputul în fie-care zi la 6 și 8 ore seara.

Primadată în Brașov

Peștera secretă!

Peștera renumitului vrăjitor indian Ben-Ali-Bey pe insula Caprițarody.

Amănunte pe afișe.

AVIS!

Am onore a aduce la cunoștința On. public, că cu încrederea de aji am însărcinat pe D-l GREGOR KRISTA fost Ober-Kelner in Berăria cu bere de Budweisz a lui Forkert, cu conducerea Restaurantului și vânzarea de

Vin și Bere la Schwarzburg.

Tot-odată atrag atenția On. public, că se capătă **dejun** pe zonă cu 20 bani. **Mâncări** prospete în ori-ce oră a zilei cu **prețuri ieftine.**

Bere de Pilsner Urquell,

in fie-care zi **prospătă dela cep,** asemenea și in **sticle.** Vin de masă cu 80 bani. Calități mai vechi și **Vinuri nobile** litru à 1 cor., 1 cor. 20 bani și 1 coronă 60 bani.

Asigurând un serviciu real și cu atenție, mă recomand

cu totă stima

Rosa Mayer.

Pentru societăți mai mici stă la dispoziție o odale extra.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, turturi de ureche, bătăle de inimă, sgărciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reaceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bole, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelari. mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prefusec cu nu țămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca. i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ose confunde cu aparatul „Volta”, de bre-c. „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost ofici s'oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja isfîlnăitatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediți din centru și locul de vânzare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

GUSTAV SOLINGER.

Primul stabiliment de văpsitorie artistică și de lucș, și curățire chemică de garderobe in Brașov, strada Cimitierului nr. 5.

Aranjat complet din nou!
Mare întreprindere in Ardeal!
Pentru a satisface unei necesități de mult simțite, na'm cruțat nict o jertfă — cu mașini din cele mai noue — ca se dau On. public ocașie, se nu aibă trebuința de aci incolo. a trimite Garderoba la Viena seu Budapesta spre curățire, ci ale preda in atelierul meu, executându-le spre deplină mulțumire. Amintesc încă că garanțes pentru ce mi se va da sure curățire sau văpsire, dăr numai pentru ce se va preda in atelierul din
Strada Cimitierului nr. 5, casa proprie, seu in localurile de primire, la:
D-l Friedrich Reiser, str. Vămii 31, și la D-l Josef Drotleff str. Porții 17

Pentru a nu ucea prețurile, sus numiți domni s'au însărcinat a primi pentru mine comande. Cartone cu mostre colorate, însemnarea prețurilor se pot vedé tot acolo. Locuri de primire in toate orașele mai mari din Transilvania.

Mă rog a observa firmele de sus.

J. P.